

I skymningen : ett utkast

Ekman, Ernst,

81 F a Br.

EKMAN

I SKYMNINGEN

1906

Gen. Sv.
Dram.
(Ber.)

I SKYMNINGEN

ETT UTKAST

AF

ERNST EKMAN

1906

Karlstad 1906
Tidnings-A.-B Värmlands Dagblad.

Erik (i hvilstol):

Lägg hufvudkudden lite mer till vänster,
svep filten omkring fötterna ett slag
och stäng ventilen — känns här inte
drag? —
och tag så lönen själf för dina tjänster
i nöjet att se bror din ligga bra.
Du är så präktig och så god att ha;
tack syster, tack, nu ligger jag så bra.

Systemern:

Är det ej mer som jag kan hjälpa med?

E.:

Jo, hjälp mig nu att somna in i fred.

S.:

Är du så trött ännu af resan, säg?

E.:

Pah trött — att fara fyra timmars väg!
Skam den som ej en sådan färd består,
se'n han har hvilat fyra runda år.

S.:

Javisst, när man har hvilat sig — men
du —
och i det... stadiet... som du är i nu.

E. :

Det blir visst jag som tröstens ord får
bruka
och du som, stark och sund, agerar
kruka.

S. :

Ja, jag den friska är och du den sjuka.

E. :

Än se'n? I fångelset, i cellens natt
jag fick, minsann, ej lära mig att
pjåska,
fast jag ej hälften så behagligt satt
som upp i hörnet af er täckta droska.

S. :

Men rörelsen —

E. :

Jag fattar ej en smul,
att cellen måste mera tröttsam vara
för att den rör sig fram och går på hjul.
Men jag är van att önska sömnen bara.

S. :

Du stackars bror, din tid har varit svår.
Hvad jag har tänkt på dig i dessa år!

E. :

Tack, jag är glad, att dig jag åter-
skådat
för några dagar. Ja, jag kom i går
och far förr'n första fläkt af lust och
vår
har nya dårars dårskap förebådat.

S. :

Rif nu ej upp... Jag känner dina sår...

E. :

Men Kunglig Majestät är värd en tår
för det en fånge han i går benådat,
hvars dödsminut kanske i morgon slår.

S. :

Säg icke så, det är så godt, det är
så lyckligt att du äntligen är här.

E. :

Att jag är här. Men mörka åratat
med gråa murar och med svarta kval,
med lidanden, som skakade min själ,
så att jag trodde muren kunde falla,
med ånger öfver ögonblickets fel,
som kom mitt blod att öfver brädden
svalla.

Och rundt omkring — den tysta, tom-
ma, kalla

förtviflans friden af en fångselbur,
där, när jag skrek, mitt hjärtas verop
alla

jag hörde blott som ekon återskalla
med fuktig köld från kyligt fuktig
mur.

Och detta allt... Om jag den sura
kalken

för henne som jag älskat tömma fått...
Men detta allt för egen dumhet blott
och dömd — hur hette den fördömda
balken?

S. :

Hon hälsar dig, hon Gertrud hälsar dig.

E. :

Hon hälsar mig — männ hon är ond
på mig?

S. :

Hon...

E. :

Tänk, jag kunde suttit nu i lycka
och ej känt brott och kval och ånger
trycka
men hennes läppar, darrande och rena,
och lekt med hennes hår, det silkes-
lena.

Tänk...

Att revolvern i min ficka låg
den sista gången som jag henne såg.
Fördömda öde! Men du vet, hur kär
hon var mitt hjärta, och hur kär hon
är,
du såg min lyckas knopp i våren sväl-
la.
Och du, som känner till min själs mys-
tär,
hur djupen innerst i mitt väsen välla
och bryta ut i känslor och begär
hvars styrka mera stor än vårens är,
o du förstår mig. Ack hon var mig
kär,
mer kär än allt i himmel och på jord,
och i mitt hjärta blef hon heliggjord,
och ej den höga profaneras fick

af andras händer, tankar eller ord,
ja, knappast af en främlings snabba
blick.

Se, i min kärleks stolta öfverdåd
svartsjukan satt och gnagde på dess
tråd.

Med vårens glöd i mina pulsars ström-
mar

jag gick på gatan fram i kärleksdröm-
mar;

då slog jag ögat opp, och se där kom
en man förbi, en man med henne, som
jag drömde mina kärleksdrömmar om.
De sågo icke mig, men logo båda,
han log mot henne, hon mot honom
log.

Då blef det svart, och vanvett mig be-
tog

och vårens vilda krafter fingo råda.
En fruktad fara jag med ens förstod,
och nästa stund lopp pöbeln till att
skåda

en man på gatan badande i blod.

(hostar)

S. :

Ack tala icke mer, det där är glömdt,
och v i h a e j, och i n g e n h a r
dig dömt.

E. :

Nej ingen, nej! Hvad kommer jag
ifrån?

Från fängelset som en förlorad son.

Men heder hvar och en, som mäktar
skilja
det brott, jag gjort, från brott af vett
och vilja.

Men lagen har ju ej en särskild kam
för hvar och en som sticker hufvut
fram.

S. :

Nu vill du icke hvila dig ett slag?

E.

Var lugn min vän, jag får nog hvila
jag.

S. :

Men tänk en smula på hvad du är
svag.

E. :

Ja svag, javisst — när var jag nånsin
annat
till kropp och själ? O Gud, det är för-
bannadt
att icke kunna viljan bättre styra
och ej behärska vårlig vanvettsyra.
Men så fördömdt olyckligt kan det
vara —
att jag de tvenne skulle stöta på
när jag gick hem från skjutningen...
just då.
Och se'n — om den ej varit laddad
bara!
Men ödet styr vårt lif med kalla hän-
der,

och går det icke alltid rakt på sak,
så hittar det nog offren ett i sänder;
det tassar som en tiggare därbak,
det smyger som en tjuf i dunkla grän-
der,
det störtar som en gam från torn och
tak.

Du tror dig trygg, du går så rask och
rak,
mer om du hufvudet åt sidan vänder
så ser du döden smyga sig därbak.
Och folket, där du vandrar rak och
trygg,
kanhända läser domen på din rygg.
Men jag kan läsa själf. Min vän,
adjö,
tack syster, tack! I morgon skall jag
dö.

(Häftigt hostanfall.)

Förlåt, nu skall mitt pladder få ett slut,
jag tycker du ser trött och sömnig ut.

S.

(ler).

E.

(sluter ögonen och somnar till).

S.

(smyger sig ut.)

Systemen för in Gertrud. Denna har hektiska kinder. Hon sätter sig bredvid den sofvande. Systemen går. Det skymmer under följande scen.

Erik (vaknar):

Jag fryser lite. Filten har visst glidit, hjälp mig till rätta.

(Efter några sekunder):

Är du icke här?

Gertrud

(ser på honom med stora, fuktiga ögon).

E.

(vänder hufvudet åt sidan; rycker till; reser sig till hälften. De se en stund på hvarandra.)

E.:

Du, Gertrud!

Men — hvad —

Har du också lidit?

G.:

Å, Erik, stackare, så sjuk du är!

E.:

Pah sjuk! Men visst, ja sjukdomen, som sagdt, är ock en faktor — ja låt se — en makt!

G.:

Det brister, när man tror som bäst det bär.

E. :

Men ack, säg Gertrud. Hvad du var
mig kär!

Kan du med dina goda ögon skåda
en glimt förmildrande uti d e t d ä r?

G. :

Vi skola dö, vi skola dö vi båda.

E. :

Vi skola dö, på det att så
för ett lif bötas skall med två

G. :

Vi skulle hafva dött ändå.

E. :

I någon fjärran, fjärran dunkel tid,
när lyckans afton sänktes tyst och blid.

G. :

Du vet det ej — jag själf det icke
visste,

att i min lunga grodde dödens frö
re'n när min mun du första gången
kysste.

Det är för min skull, Erik, du skall dö.

E. :

Så får min lefnads kaos då en mening,
där ingen ljusglimt stod att finna nyss.
Att dela döden i en kärlekskyss,
se det är ock en äktenskapsförening!

G. :

Men du, som väckte lifvet i min barm
och lät mig skåda, lutad mot din arm,

en lycklig lefnads ljusa framtidsöden,
dig har jag fällt, dig har jag gifvit
döden!

E. :

Allt hvad du gifvit mig är skönt och
stort,
blott jag en låg och lumpen gärning
gjort.

G. :

Du älskade så varmt, som man blott
gör,
när ej förståndet hjärtats drömmar
stör. —

Jag älskar dig...

E. :

Mig, dråpar'n, tänk dig för!

G. :

Jag älskar dig.

E. :

Hör, Gertrud, sätt dig här.
A, om du visste hvad du är mig kär.

G.

(Flyttar sin stol intill hans.
Han lägger hennes hufvud
mot sitt bröst och sin arm
om hennes axlar. Kort
tystnad.)

E. :

Som förr!

G. :

Som förr!

E.

Fast det var sommar då
och solen log och himmelen var blå
och glada vågor hoppade och lekte.
Jag satt ej svept i filt och schalar då,
och vinden var en vänlig hand som
smekte.

G. :

Minns du, den tiden, och hvad solen
log
och allt, som ögat såg uppå, förgyllde.

E. :

Med glans och glöd den våra hjärtan
fyllde
och själf i våra bröst sitt säte tog.
När vik och vass af himlens guld be-
ströddes,
vår kärlek knoppades, vår lycka föd-
des...

G. :

O, än en glimt af ljuset från vår dag,
så utan moln och svaghet och bekym-
mer!

E.

Hvem har bekymmer eller hvem är
svag?
Men ljus — för sent! Se, älskade det
skymmer!

G. :

Och lifvets lycka sprängd af lifvets
lag.

E. :

Men äfven skymningen sin lycka rym-
mer.

(Trefvar i västfickan, leker
med hennes hand, smeker
den, sätter en slät guldring
på fingret och kysser den.)

Den legat vid mitt bröst och tyngt mitt
hjärta

re'n innan kulan, som en annan fällde,
vändt kärleksdrömmen om i kval och
smärta

och dömt mig till deport till dödens
välde.

Där står ej datum och där står ej år,
men se ett älskadt namn därinom står.
Tag den emot — vårt lif, vårt lif för-
går,

men inga data, ack, och inga år!

G.

(gråter. Han kysser henne.)

E. :

På villande hafvet där vågorna slå
och stormen gnyr och larmar,
där kastas en planka, där kämpa två
för lifvej i dödens armar.

De mäkta ej simma, de veta ej hamn,
men kärleken lägger dem famn i famn
och de älska i dödens armar.

Allt skönt, som i hjärtats gyllene år
förkväfdes af viljor och öden,
nu spirar det upp och i blomning går
och hjärtat förnimmer sin vaknande vår
se'n pannan har kyssts af döden. —

G. :

Men nej — vi skola ju ej dö i dag!

E. :

Vi skola ej — nej, men i morgon jag.

G. :

Ack käre tala icke så,
Vår lycka blir nog kort ändå.

E.

Gif mig din hand!
Med kind i brand
vi vår förening knyta,
och efter år
af sorg och sår
vi våra ringar byta.
Och hand i hand
med bröst i brand
vi vandra att omsider
få sätta bo
i grafvens ro
i vårens älskogstider.

(Paus. Systemen kommer sakta in, stannar, ser på dem, ler och vill säga något.)

E.:

Se, syster, ett förlofvadt par,
som sätter bo om några dar!

(Febr. 1896.)

